ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1911 ΑΡΙΘ. 3

ΖΥΘΟΣ ΦΙΞ

Ο ΑΡΓΟΣ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ
ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

ΙΔΡΥΤΗΣ Γ. ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Θ. Α. ΚΑΛΟΓΕΡΙΚΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΤΑΚΗΣ Μ. ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

ΤΟ ΜΟΝΟΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΑΠΟΚΟΜΜΑΤΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ

ΟΔΟΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 9—ΤΗΛΕΦ. 75-56
— ΑΘΗΝΑΙ —

ΠΑΓΟΣ ΦΙΞ

Ἀπόσπασμα ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

Χρονολογία 20 ΟΚΤ. 1932

Ἡ «Πάπισσα Ἰωάννα»

Ἕνα ἑλληνικὸν βιβλίον ποὺ ἐδίχασε τὸν Γαλλικὸν τύπον

Τὰ δημοκρατικὰ ἰδεώδη καὶ τὰ βελανίδια.—Τὴν ἐποχὴ ποὺ εἴχαμε ἐξαγωγὴν πνευματικῶν προϊόντων.—Ἡ «Πάπισσα Ἰωάννα» κατακτᾷ τὸ διεθνὲς ἀναγνωστικὸν κοινόν.—Ὁ Γαλλικὸς τύπος ἀποθεώνει τὸν μεγάλον μας συγγραφέα.—«Διαπρεπὴς σοφὸς καὶ λογοτέχνης γεμᾶτος Λουκιάνειον οἶστρον». Ἡ λύσσα τῶν κληρικοφρόνων ἐφημερίδων.

Ὁ Ροΐδης μεσουρανεῖ

Ὕμνοι καὶ λίβελλοι

Ἡ φιλολογική μας παραγωγὴ, σήμερα, εἶνε πολὺ ἀναιμικὴ, πολὺ πενιχρά. Ὁμοιάζει μὲ τὰ διπλώματα τῶν ὀδοντοϊατρῶν ποὺ βγάζουν εἰς τὸ Παρίσι..... pour l' Orient, Περιορίζεται, μὲ ἄλλα λόγια, εἰς τὴν ἐσωτερικὴν κατανάλωσιν. Ἔχουμε, βέβαια, καὶ κάποια ἐξαγωγὴ, ἀλλὰ τὸ ἐξαγωγικόν μας ἐμπόριον ἀντιπροσωπεύεται ἀπὸ τὰ καλαματιανὰ σῦκα, τὰ φιρίκια τοῦ Βόλου καὶ τὰ βελανίδια, νομίζω, τῆς Μάνης, ποὺ προορίζονται διὰ τὴν βυρσοδεψίαν. Καίτοι διὰ τὸ τελευταῖον εἶδος ἔχω τὴν γνώμην, μιὰ ποὺ γίνεται συζήτησις περὶ φιλολογίας, ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ τὸ κρατήσουμε εἰς τὸν τόπον μας. Θὰ ἦτο ἡ καταλληλοτέρα τροφὴ διὰ λόγιον δημοκρατικὸν ἀβανταδόρον, ἔχοντα ὅλας τὰς ἕξεις τῶν συμπαθῶν τετραπόδων, τὰ ὁποῖα μᾶς προμηθεύουν τὸ ζαμπὸν καὶ τὰ ὁποῖα ἡμεῖς τρέφομεν μὲ τὸν καρπὸν τῆς βελανιδιᾶς.

Ἀλλὰ ἐδῶ δὲν πρόκειται νὰ γράψω μελέτην περὶ τῆς καταλλήλου τροφικῆς διαίτης ὡρισμένων δημοκρατικῶν λογίων. Ἂν εἴπαμε δυὸ λόγια γιὰ τὰ βελανίδια καὶ τὰ δημοκρατικὰ ἰδεώδη, αὐτὸ γίνηκε ὡς ἐκ περισσοῦ. Ἐκεῖνο εἰς τὸ ὁποῖον ἠθέλαμε νὰ καταλήξωμε εἶνε ὅτι τὰ πνευματικὰ προϊόντα τοῦ τόπου μας δὲν ἦσαν πάντοτε καταδικασμένα εἰς τὰς τιμὰς τῆς ἐσωτερικῆς καταναλώσεως. Σὲ μιὰ ἐποχὴ, ποὺ ὁ κάθε κατεργάρης ἦτο στὸν πάγκο του, καὶ ὁ κάθε γράφων λοῦστρος δὲν μποροῦσε νὰ βρίζῃ ξετσίπωτα ἕνα νεκρὸ βασιλιᾶ, χωρὶς νὰ ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴ μὲ βρεγμένη σανίδα τὸ μέλος ἐκεῖνο τοῦ σώματός του, ὅπου οἱ διάγοντες καθιστικὸν βίον ἔχουν περισσότερο τριμμένα τὰ πανταλόνια τους, σὲ μιὰ τέτοια ἐποχὴ ἐγνώρισαν πανευρωπαϊκὲς τιμὲς καὶ τὰ ἔργα τους ἐξῆλθαν ἀπὸ τὰ στενὰ ὅρια τῆς πατρίδος μας.

Ἀπὸ ὅλα τὰ ἔργα ποὺ εἶδαν τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος εἰς τὴν νεωτέραν Ἑλλάδα, ἐκεῖνο ποὺ ἔλαμψε περισσότερο εἰς τὸν διεθνῆ ὁρίζοντα, ποὺ ἦλθε στιγμὲς καὶ ἐμεσουράνησε ἀκόμη, εἶνε ἡ «Πάπισσα Ἰωάννα» τοῦ ἀειμνήστου Ροΐδη. Ποιὸς λίγο, ποιὸς πολὺ, ἔχει διαβάσει τὸ ἀριστούργημα αὐτὸ τῆς νεοελληνικῆς σατύρας, τὸ ὁποῖον, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἔχει καταγάγει καὶ τὸν μεγαλείτερον ἐκδοτικὸν καὶ κυκλοφοριακὸν θρίαμβον, ποὺ ἐγνώρισε ποτὲ ἑλληνικὸ βιβλίο.

Ἡ ΠΑΠΙΣΣΑ ΙΩΑΝΝΑ κατὰ μεσαιωνικὴν λιθογραφίαν

Ἐλάχιστοι ὅμως γνωρίζουν ὅτι ἡ «Πάπισσα Ἰωάννα», ἅμα τῇ ἐκδόσει της, εἶχε τὴν τιμὴν νὰ ἀπασχολήσῃ τὸν διεθνῆ τύπον καὶ νὰ γίνῃ ἀφορμὴ νὰ διαιρεθοῦν αἱ παρισιναὶ ἐφημερίδες εἰς Ροϊδικὰς καὶ Ἀντιροϊδικάς. Ἡ «Πάπισσα» μετεφράσθη ἀμέσως γαλλιστὶ καὶ εἰς διάστημα ἑνὸς μηνὸς ἐξηντλήθησαν, μέχρι τοῦ τελευταίου ἀντιτύπου, δύο ἐκδόσεις τῆς Γαλλικῆς μεταφράσεως. Τὰς σάρκας τοῦ θηλυκοῦ πάπα εἶχαν ρουφήξει οἱ καλόγηροι τῆς Δύσεως καὶ τὴν βιογραφίαν της ἐρούφηξε τὸ ἀναγνωστικὸν κοινὸν τῆς Γαλλίας.

Καθὼς φαίνεται καὶ τὰ δύο μέρη ἔμειναν ἀπολύτως ἐνθουσιασμένα, πρὸ πάντων τὸ δεύτερον, ἂς κρίνῃ κανεὶς ἀπὸ τὰ διθυραμβικὰ ἐγκώμια τοῦ παρισινοῦ τύπου. Μία ἀπὸ τὰς ἐγκριτωτέρας γαλλικὰς ἐφημεοίδας, ἡ «Ζουρνὰλ ντὲ Ντεμπὰ» ἐχαρακτήρισε τὸ ἔργον τοῦ Ροΐδη ὡς μίαν «κολοσσιαίαν φιλολογικὴν ἐπιτυχίαν» ἡ δὲ «Βὶ Λιττεραὶρ» ἔπλεξε τὸ πανηγυρικὸν ἐγκώμιον τοῦ συγγραφέως, «ὁ ἀκατάσχετος τοῦ ὁποίου οἶστρος φθάνει μέχρι παραφορᾶς».

Ὁ κριτικὸς τοῦ «Σιὲκλ» ἀφιερώνει εἰς τὴν Πάπισσαν δύο ὁλοκλήρους στήλας καὶ καταλήγει ὡς ἑξῆς: «Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἱστορικὸν μέρος, τοῦτο ἀποτελεῖ πλήρη καὶ ἐμβριθεστάτην ἔκθεσιν περὶ παντὸς ὅ,τι ἔχει γραφῆ διὰ τὴν Πάπισσαν Ἰωάνναν. Τὸ μυθιστορηματικὸν μέρος εἶνε μία χαριεστάτη καὶ πνευματωδεστάτη Ὀδύσσεια. Ὁ κ. Ροΐδης εἶνε διαπρεπὴς σοφὸς καὶ λογοτέχνης γεμᾶτος Λουκιάνειον οἶστρον».

Ἀλλ' ὁ Ροΐδης εἶχε καὶ τοὺς ἐπικριτάς του. Ὁ κληρικόφρων καὶ καθολικὸς τύπος τοῦ ἐκήρυξε τὸν πόλεμον μὲ τὴν «Κουστιτυσιονὲλ» ἐπὶ κεφαλῆς, ἡ ὁποία ἐξετόξευσεν ἐναντίον του τετράστηλον λίβελλον ἐξαντλήσασα ὅλον τὸ ὑβρεολόγιον τῆς γαλλικῆς γλώσσης.

Εἰς τὸ ἐν λόγῳ λιβελλογραφικὸν ἄρθρον διαβάζει κανεὶς τὸν ἐμπαθῆ αὐτὸν ἀφορισμόν: «Ὑπὸ τὸν γαλανὸν οὐρανὸν τῆς Ἑλλάδος, ἄνθρωπος ἀνάξιος τοῦ κυανοῦ τούτου θόλου, κεφαλὴ τὴν ὁποίαν δὲν ἔγλυψε βεβαίως ὁ Φειδίας, ἐπῆγε νὰ ταφῇ εἰς τὴν ρυπαρὰν σκόνην τῶν μαύρων βιβλιοθηκῶν τῆς Γερμανίας, διὰ νὰ ἀνασκάψῃ τὰ λείψανα λησμονηθέντων χρονικῶν. Ὁ κ. Ροΐδης εἶνε ποντικὸς βιβλιοθήκης, ἀνάξιος τῆς τιμῆς νὰ φονευθῇ ὑπὸ τοῦ ξίφους τοῦ Ἀμλέτου. Ἐξ ἔρωτος πρὸς τὴν Ἰωάνναν ἔγινε σοφὸς σκώρος βιβλίων, ροκανίσας, καταβροχθείσας καὶ χωνεύσας ὅλα τὰ χειρόγραφα καὶ χρονικά».

Ὁ λίβελλος συνεχίζεται, ἐπὶ πολὺ ἀκόμη, εἰς τὸν αὐτὸν τόνον,—κραυγὴ ἄλγους τὴν ὁποίαν ἐξέβαλε ἡ συντηρητικὴ παράταξις κάτω ἀπὸ τὰ μαστίγιον τῆς Ροϊδείου σατύρας.

Τὴν ἐπομένην τῆς δημοσιεύσεως τοῦ λιβέλλου ἤρχισε νὰ παρασκευάζεται, πυρετωδῶς, ἡ τρίτη ἔκδοσις καὶ ἡ δευτέρα μετάφρασις τῆς «Παπίσης Ἰωάνναας».

Α. ΦΟΥΦΑΣ